

Zlaté žltnutie viniča

Boj proti cikádkam - prenášačom pôvodcu zlatého žltnutia viniča

Pôvodcom zlatého žltnutia viniča je **fytoplazma** (*grapevine flavescence dorée phytoplasma*). Prenášačmi ochorenia sú cikádky, najčastejšie **cikádka viničová** (*Scaphoideus titanus*).

Príznaky na viniči:

- sčervenanie listov modrých odrôd
- žltnutie listov bielych odrôd
- zvinovanie okrajov listov smerom nadol
- usychanie súkvetí a bobúľ
- nedostatočné zdrevnatenie výhonkov
- čierna škvrnitosť mladých výhonkov
- predčasné opadávanie listov
- zakrpatievanie rastlín

zdroj foto: ÚKSÚP

Cikádka viničová - imágo

Uvedené príznaky sa môžu objavovať na všetkých alebo iba na častiach krov viniča. Kvôli vysušeniu súkvetia alebo strapcov dokáže fytoplazma spôsobiť výraznú stratu úrody. Taktiež prispieva k zníženiu fotosyntetickej aktivity a transportu živín, čo má za následok zníženie kvality hrozna vo vinohrade. Žiadna odroda nie je rezistentná, ale existujú rozdiely v náchylnosti odrôd viniča na toto ochorenie.

Možnosti ochrany viniča proti zlatému žltnutiu: Vzhľadom na to, že sa choré rastliny vyliečiť nedajú, musíme zabrániť ich infekcii, čiže bojovať proti prenášačom ochorenia.

VÝVOJOVÝ CYKLUS CIKÁDKY VINIČOVEJ

Cikádka viničová prezimuje v štádiu vajčiek, z ktorých sa od mája liahnu larvy. Prvé jedince dospelých cikádok sa objavujú zvyčajne v júni a ich rojenie môže trvať až do konca septembra. Fytoplazmu dokážu prenášať len dospelé jedince a posledné vývojové štádium lariev (nymf) cikádky viničovej.

Samičky cikádky viničovej zapúšťajú vajčička pod kôru výhonkov (na obrázku v rozštiepenom výhonku), kde je dobre chránené nielen pred vonkajšími vplyvmi, ale aj pred postrekmi.

Zvinovanie a sčervenanie listov viniča napadnutého fytoplazmou

Čierne pľuzgierky na výhonku viniča

Príznaky pokročilej infekcie fytoplazmou na strapci hrozna s hnedými, scvrknutými bobuľami

zdroj foto: ÚKSÚP

MOŽNOSTI OCHRANY VINIČA PROTI ZLATÉMU ŽLTNUTIU

Vzhľadom na to, že sa choré rastliny vyliečiť nedajú, musíme zabrániť ich infekcii, čiže bojovať proti prenášačom ochorenia - cikádkam.

Kedže samičky cikádky viničovej zapúšťajú vajčička pod kôru výhonkov (väčšinou do dvojročného dreva), v štádiu vajčiek sa škodca postrekmi viniča (napr. proti prezimujúcim škodcom) zasiahnuť nedá.

S postrekmi viniča proti cikádke viničovej začíname pred kvitnutím (ako je to uvedené aj v tabuľke celoročnej ochrany viniča proti chorobám a škodcom) a podľa odchyty škodcu na žltých lepových doštičkách pokračujeme až do konca septembra. Postrekky vykonávame v 10 až 14-dňových intervaloch a prípravky striedame.

Zaradenie zásahov proti **ZLATÉMU ŽLTNUTIU VINIČA**, resp. proti **CIKÁDKKE VINIČOVEJ** do CELOROČNEJ OCHRANY VINIČA PROTI CHOROBÁM A ŠKODCOM

	štádium viniča alebo termín zásahu	forma zásahu	prípravky v malospotrebitel'skom balení
1	pučanie	postrek proti plstnatosti (erinóze) a kučeravosti listov viniča (akarinóze)	v čase pučania Sulka alebo krátko po vypučaní Kumulus WG , Thiovit Jet alebo Ortus 5 SC
2	polovica mája	prvý preventívny postrek viniča proti múčnatke a peronospóre k prípravkom pridáme aj insekticíd proti cikádke viničovej	sírnaté prípravky proti múčnatke, mednaté proti peronospóre Exirel - 7 až 9 ml na 10 litrov vody (len na ošetrovanie hrozna na víno)
3	tesne pred kvitnutím (koniec mája - začiatok júna)	zavesenie žltých lepových doštičiek do porastov viniča na odchyt cikádky viničovej druhý preventívny postrek viniča proti múčnatke a peronospóre k prípravkom pridáme aj insekticíd proti cikádke viničovej	sírnaté prípravky proti múčnatke, mednaté proti peronospóre Mavrik - 5 ml na 10 litrov vody (týmto prípravkom zasahujeme aj proti 1. generácii obalovačov)
4	ihneď po odkvitnutí (polovica júna)	tretí preventívny postrek viniča proti múčnatke a peronospóre k prípravkom pridáme aj insekticíd proti cikádke viničovej	organické fungicídy Sanium System - 40 ml na 10 litrov vody
5	10 až 14 dní po odkvitnutí (koniec júna - začiatok júla)	štvrtý preventívny postrek viniča proti múčnatke a peronospóre k prípravkom pridáme aj insekticíd proti cikádke viničovej	organické fungicídy Karate Zeon 5 CS - 1,5 ml na 10 litrov vody
6	2. dekáda júla	v prípade daždivého počasia ďalší postrek proti múčnatke a peronospóre a pri náchylných odrodách aj proti botrytíde k prípravkom pridáme aj insekticíd proti cikádke viničovej	organické fungicídy Exirel - 7 až 9 ml na 10 litrov vody (len na ošetrovanie hrozna na víno) (týmto postrekom zasahujeme aj proti 2. generácii obalovačov)
7	1. dekáda augusta	v prípade daždivého počasia ďalší postrek neskorých odrôd proti múčnatke a peronospóre a pri náchylných odrodách aj proti botrytíde postrek proti cikádke viničovej	prípravky s kratšou čakacou lehotou Mavrik - 5 ml na 10 litrov vody
8	3. dekáda augusta	v prípade daždivého počasia ďalší postrek neskorých odrôd proti múčnatke a peronospóre a pri náchylných odrodách aj proti botrytíde postrek proti cikádke viničovej	prípravky s kratšou čakacou lehotou Sanium System - 40 ml na 10 litrov vody
9	september	naďalej sledujeme žlté lepové doštičky a podľa odchyty cikádky viničovej môžeme ošetriť už po zbere skoré odrody alebo veľmi neskoré odrody s prihliadnutím na čakaciu lehotu uvedených prípravkov	Karate Zeon 5 CS - 1,5 ml na 10 litrov vody

prípravky proti múčnatke (s čakacou lehotou)	prípravky proti peronospóre (s čakacou lehotou)	prípravky proti botrytíde (s čakacou lehotou)	prípravky proti cikádke viničovej (s účinnou látkou a čakacou lehotou)
Belanty - 21 dní Dynali - 21 dní Kumulus (síra) - AT Sulfurus (síra) - 28 (56) dní Thiovit Jet (síra) - 3 dni Vivando - 28 dní	Altela* - AT Cuproxat (med) - 21 dní Enervin SC - 21 dní Champion 50 WG (med) - 21 dní Kocide 2000 (med) - 21 dní Profler WG - 21 dní	Altela* - AT Cantus - 35 dní Magnicur Quick - 14 dní Polyversum* - AT Scala - 28 dní <i>*použite len pred kvitnutím</i>	Exirel (cyantraniliprole) - 10 dní Karate Zeon 5 SC* (lambda-cyhalothrin) - 7 dní Mavrik* (tau-fluvalinate) - 21 dní (60 dní v malospotrebitel'skom balení) Sanium System (flupyradifurone) - 14 dní <i>* patria medzi pyreetroidy</i>
- číslo v zátvorke platí pre hrozno na víno - označené sú sírnaté a mednaté prípravky, ostatné patria medzi organické fungicídy - sírnaté prípravky môžu pri teplote nad 25 °C pôsobiť fytotoxicky			v tabuľke uvedené poradie prípravkov proti cikádke viničovej zachováva ich striedanie podľa skupín účinných látok

POZNÁMKY

- postreky vykonávame v 10 až 14-dňových intervaloch
- s blížiacim sa termínom dozrievania jednotlivých odrôd viniča treba použiť prípravky s kratšou čakacou lehotou
- pestovateľom viniča odporúčame viesť si záznamy o všetkých zásahoch proti cikádke viničovej
- uvedené insekticídy používajte v čase, keď včely nelietajú - buď skoro ráno alebo neskoro večer

Červenanie listov a tvorba tmavých škvrn u modrých odrôd sú typické príznaky pre zlaté žltnutie viniča.

Usychanie bobúľ odrody Pinot noir spôsobené zlatým žltnutím viniča.

Žltnutie listov u bielych odrôd viniča a zvinovanie okrajov čepelí listov smerom dole sú dobre rozpoznateľné symptómy horoby.

Foto © Agroscope/Wikimedia Commons CC BY-ND 2.0

OPATRENIA proti ďalšiemu šíreniu zlatého žltnutia viniča, vydané Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym (ÚKSÚP)

1. týka sa všetkých vinohraníkov aj s jedným koreňom viniča
2. pravidelná kontrola vinohradov
3. hlásiť každé podozrenie na ÚKSÚP: ochrana@uksup.sk
4. umožniť prístup inšpektorom ÚKSÚP
5. likvidácia všetkých príznakových krov
6. monitoring cikádiiek žltými lepovými doskami
7. chemická ochrana registrovanými insekticídmi proti cikádkam
8. pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarnom období, ale aj po snímaní vinohradov po ich vysušení v letnom období
9. opätovnú výsadbu viniča odporúčame vykonať najskôr po 2 rokoch
10. viničové sadenice musia byť označené rastlinným pasom
11. vzájomná informovanosť medzi vinohradníkmi
12. všetky opatrenia sa týkajú aj odolných PIWI odrôd

Pozrite si aj AKČNÝ PLÁN boja proti zlatému žltnutiu viniča pre konkrétne lokality vydaný na stránke ÚKSÚP-u: <https://www.uksup.sk/akcny-plan-na-rok-2026>

UPOZORNENIE: Vzhľadom na to, že ide o karanténne ochorenie, podozrenie na výskyt zlatého žltnutia viniča alebo jeho prenášačov - cikádok sú pestovatelia viniča povinní hlásiť okresnému rastlinolekárovi ÚKSÚPu a sú povinní ďalej postupovať podľa jeho pokynov.

Kontakty nájdete tu: <https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov>.